

Emnenr. 10

Tilleggsspørsmål nr.

Emne: Synging og Mosing.

Oppskr. av: Jon O. Lundset.

(adresse): Røros

Fylke: Sør Trøndelag

Herad: Røros Landkommune

Bygdelag: Rørosgård

Gard: Sundet

G.nr. 37 Br.nr. 3.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

I SVAR
 Synging har såvidt jeg kan vite ikke foregått i noen større utstrekning her over traktene, da det ikke finnes lyngheier eller steder som er bevokset med lyng slik at det kan saules til kreaturfôr. Jeg har dog hørt om tale brukere av lidt Røsleng i forkneppe år. Den ble da reist med hundene helst om våren og brukt som nøstør da det iimtrof seg vær og vanskelig å få kjøpt høy. Det kunne også være mangel på kornarter til høy og kjøp som var årsaken. Noen særskilt brukt malk for denne forsøking var neppe ansett da det kin var i særskille nød tilfelle dette ble brukt.

II Mosing

1. Mose har her over traktene omkring Røros vært brukt som et godt og verdifullt afåffor ifra alders tid. Hvis det ble smått om høy på vårparten var det for de fleste anledning til å få fast i mose eller at moserabbene ble bot for snø. På enkelte steder brukt man i forkneppe år så mye mose at høyforbruket for en mjølketier ble nedsett til 5 kilo per dag, under da matte

man bruke mye kraftfor. I enkelte bygder som grenset til reinbeitedistriktene er det som regel vanskelig å få falt i mose da den blir ødelagt av reinen, og her brukes som regel ingen mose. I de 2 a 3 siste årene er det dog foregått store innskrenkninger i moseforbruket av mangel på hjelp

2. Her har man bestandig savnet mose for hele vinteren som ataffor ikke som nødsfor og det er betraktet som et godt og søf-
lig for som kua er svært gla i

3. Man vil naturligvis ha godt vær under mosestakingen slik at mosen er passe fugtig. Det må naturligvis ikke være skarp sol slik at mosen blir skarp og hard ti da settes den seg fast i harkabind-
desul og er derfor vanskeligere å få tak i

4. Både menn og kvinner er med på mose-
takinga. Hvor lenge arbeidet står på beror på hvor mange laas man skal ha og om det er godt eller dårlig mosehak:

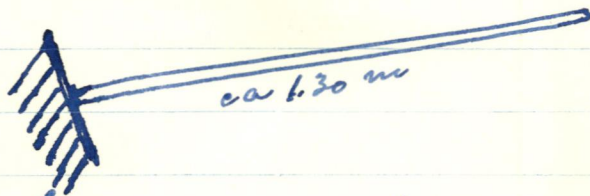
Her over braktene ligger man som regel i slåttbuer mens dette arbeide står på

Emballe kan også ha telt med seg men dette har aldrig vært brukt for i tiden.

En riktig gammel måte var at de kjørte helt opp i fjellet og om natta lå de under vogna

5. Til mäsätakinga brukes man mäsä-

3
hørke. Størrelsen kan jo variere lidt men
ikke mye som regel ca 6-7-8 tinner 12
a 13 cm lang. Når man bruker hørke så
kastet man mässä (seer vi her) i mindre
hauger. Mässä hørke ser slik ut

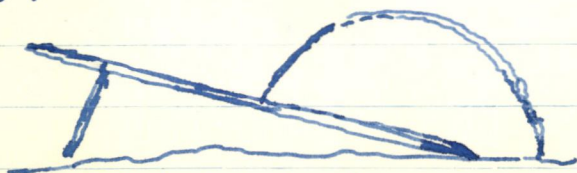

6 skässen bærer som regel sammen eller
høst som den blir kastet. Det vil si. Man
kan kaste mose 2 ufter om dagen og bare
sammen den 3 die. Til sammenberingene
brukes man et "Kölfot" som vi kaller det

Kölfot var for flettet av vier med byk-
kare bær som holdt flettingen. Nu brukes
bare berijtråd

7. skässen seltes man sammen i lass
ca 1.10 bredde og 2.5 m lang og ca 80 cm høy
Under dette brukes man et lag av fjellris
eller enes. Det beste er enes hvis denne
finnes. I almindelighet blir mässä
kjört heim når det blir slødeföre når
lasset er frosset helt igjennom. Man har
da som regel 2 stk kjörkstaur - mässä
staur. Man står da under den ene og
letter opp lasset slik som vist og seltes

under en stölle så tar man den andre
og seltes det helt opp på kært seltes så

opp noen snökoker slik at det ikke velter
over på ryggen. Så kjøres man sleden
like bort til lasset og velter det på sleden.

Det var almindelig å kjøre 2 lass ad gangen
med 2 sleder etter hverandre og rom var blitt
det sammen med en innretning som kaldes
støttstjeker. Man brukte som regel ingen
ting å legge oppe på massalasset. Vindene
får som regel intet tak på massen som
er sammensatt i samme lass som oven-
for beskrevet. Som regel trykkes man massen
sammen med hendene når man bærer den
sammen. Når det er flere som tar massen
på samme sted brukes man alltid stadig
med navn på og settes i lasset.

Massen blir som regel oppsatt ute og båret
inn i fjøset etterhvert som den forbrukes.
Den brukes i almindelighet til kve og sau.
Man brukte også å blande den sammen
med hestmøtt til kua, men never det jo
helt slutt med å gi hestmøtt.

Reinsmosen ^{er god og saftig som før} man reknar den for like
så god som simple høy f. eks. høy som
er slått i utslått og myret.

Der de har lang vei brukes de å tømme sam-
men moser som regel for jul, men der
de kan gjøre en tur pr dag helt heim, der
brukes de ikke å tømme.

I den siste tiden er også brukten av
mose gått avstakt tilbake grunnet mangel
på arbeidshjelp til massetakingen